

sněhulák

JO NESBØ

FLEET

FLEET

Jo Nesbø
Sněhulák

sněhulák

JO NESBØ

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2007

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Kateřina Krištůfková 2012

ISBN 978-80-87497-45-6

ISBN 978-80-7472-006-1 (PDF)

ČÁST I.

Středa 5. listopadu 1980

Sněhulák

Toho dne napadl sníh. V jedenáct dopoledne se bez varování začaly snášet z bezbarvého nebe obří sněhové vločky a jako armáda z vesmíru si podmanily pole, zahrady a trávníky v Romerike. Ve dvě hodiny už Lillestrømem projížděly dva sněhové pluhy, a když Sára Kvineslandová v půl třetí pomalu a opatrně řídila svou Toyotu Corolla SR5 mezi vilami v ulici Kolloveien, spočíval listopadový sníh na vlnící se krajině jako prachová peřina.

Připadalo jí, že domy vypadají za denního světla jinak. Natolik jinak, až málem minula příjezd k jeho garáži. Vůz ustřelil, jak zabrzdila, a ze zadního sedadla zaslechla zasténání. V zrcátku spatřila nespokojenou tvář svého syna.

„Nebude to trvat dlouho, zlato,“ prohlásila.

Před garáží se prostírala ve vší té bělobě velká černá plocha a jí došlo, že tady parkovalo stěhovací auto. Hrdlo se jí sevřelo. Jen aby nepřišla pozdě.

„Kdo tady bydlí?“ ozvalo se ze zadního sedadla.

„Ále, jeden známý,“ odvětila Sára a automaticky si zkontrolovala v zrcátku účes. „Deset minut, zlato. Ne-

chám klíček v zapalování, abys mohl poslouchat rádio.“

Vystoupila, aniž počkala na odpověď, docupitala na hladkých botách ke dveřím, jimiž už tolikrát vstoupila a vyšla ven, avšak nikdy takto, nikdy za bílého dne, vystavená pohledům všech zvědavých očí vilové čtvrti. Ne že by pozdní večerní návštěva působila nevinnějším dojmem, Sáře však z nějakého důvodu připadalo správnější, aby se podobné počínání odehrávalo po nástupu tmy.

Zaslechla, jak uvnitř zabzučel zvonek – jako čmelák narážející do sklenice s marmeládou. Čekala a cítila vzrůstající zoufalství, přitom pokukovala po oknech sousedních domů. Okna neprozrazovala nic, jen k ní vysílala odrazy černých holých jabloní, šedého nebe a mléčně bílé krajiny. Konečně uslyšela za dveřmi kroky a ulehčením vydechla. V následujícím okamžiku už byla uvnitř a v jeho náruči.

„Neodjížděj, lásko,“ vyhrkla a slyšela, jak jí hlasivky ovládá pláč.

„Musím,“ odpověděl tónem, jako by to byl refrén, kterého má plné zuby. Jeho ruce přitom putovaly známými cestičkami, cestičkami, kterých nikdy plné zuby neměl.

„Ne, nemusíš,“ zašeptala mu do ucha. „Jenže chceš. Už si netroufáš.“

„Tohle nijak nesouvisí s tebou a se mnou.“

Slyšela, jak se mu do hlasu vkrádá podráždění, současně jí jeho ruka, silná, ale měkká ruka, klouzala po zádech a pod okraj sukně a punčoch. Byli jako sehraný taneční pár, kde oba znají sebemenší pohyb, kroky, dech, rytmus toho druhého. Nejprve bílá láska. Ta pěkná. Potom černá. Bolest.

Rukou jí hladil přes kabát, hledal pod silnou látkou bradavku. Její bradavky ho vždycky fascinovaly,

pokaždé se k nim vracel. Možná proto, že sám žádné neměl.

„Zaparkovalas před garáží?“ zeptal se a bradavku pevně zmáčkl.

Přikývla a ucítla, jak jí bolest vystřelila do hlavy jako šíp touhy. Klín se už otevřel jeho prstům, které k němu brzy doputují. „Kluk čeká v autě.“

Ruka se zprudka zastavila.

„Nic neví,“ zasténala a cítila, jak jeho ruka váhá.

„A tvůj muž? Kde teď je?“

„Co myslíš? V práci. Samozřejmě.“

Nyní zněl podrážděně její hlas. Jenom proto, že za-
táhl do hovoru jejího manžela, neboť pro ni bylo těžké
o něm mluvit bez podráždění. A protože její tělo si ho
teď žádalo, rychle. Sára Kvineslandová mu rozepnula
poklopec.

„Ne...,“ začal a chytil ji za zápěstí. Druhou rukou
mu jednu vrazila. Udiveně na ni hleděl a po tváři se mu
přitom šířila červená skvrna. Usmála se, popadla ho za
silné černé vlasy a přitáhla jeho obličej ke svému.

„Tak si jeď,“ sykla. „Ale nejdřív mě ošukáš. Rozu-
měls?“

Cítila jeho dech na své tváři. Vydechoval nyní prud-
ce. Ještě jednou ho volnou rukou uhodila a jeho penis
se jí v ruce zvětšil.

Přirážel, s každým pohybem tvrději, jenže už to bylo
 pryč. Sára teď byla ochablá, magie vyprchala, napětí se
 uvolnilo a vrátila se jen beznaděj. Ztratila ho. Leží tu
 a přitom ho ztrácí. Všechny ty roky, kdy po něm touži-
 la, všechny ty slzy, které vyplakala, všechny ty zoufalé
 věci, které ji přiměl dělat. Aniž jí to jakkoli oplatil. S je-
 dinou výjimkou.

Postavil se do nohou postele a vzal si ji se zavřenýma
 očima. Sára zírala na jeho hrud'. Zpočátku jí to připa-

dalo divné, ale postupně si ten pohled na neporušenou bílou kůži pokrývající prsní svalstvo oblíbila. Připomínal jí staré sochy, které neměly bradavky, aby nebudily pohoršení.

Sténal stále hlasitěji. Věděla, že se brzy se vzteklým zařváním udělá. Milovala to zařvání. Ten vždy překvapený, extatický, téměř bolestiplný výraz obličeje, jako by orgasmus pokaždé překonal jeho nejsmělejší očekávání. Nyní jen čekala na poslední zařvání, bučivé rozloučení v jeho vymrzlé ložnici zbavené obrazů, záclon i koberců. Nato se obleče a odjede do jiné části země, kde mu podle jeho slov nabídli místo, které nemohl odmítnout. Ale tohle odmítnout může. Tohle. A přesto zařve rozkoší.

Zavřela oči. Jenže žádný řev se neozval. Zarazil se.

„Co je?“ zeptala se a oči otevřela. Obličej měl zcela správně zkroucený. Ovšem nikoli rozkoší.

„Tvář,“ šeptl.

Trhla sebou. „Kde?“

„Za oknem.“

Okno bylo u druhého konce postele, ve stěně přímo nad její hlavou. Mrskla sebou, cítila, jak z ní vyklouzl, náhle ochablý. Okno bylo příliš vysoko na to, aby ze svého místa mohla vidět ven. A příliš vysoko na to, aby se někdo mohl zvenčí dívat dovnitř. Kvůli již ubývajícímu dennímu světlu spatřila jen zdvojený odraz lustru na stropě.

„Viděls sám sebe,“ pronesla téměř prosebně.

„To jsem si nejdřív taky myslel,“ namítl a dál zíral do okna.

Sára si klekla, potom vstala a vyhlédla do zahrady. A tam, tam byl ten obličej.

S úlevou se hlasitě zasmála. Obličej byl bílý, oči a ústa měl z černého šterku, původem pravděpodobně z příjezdové cesty. A ruce tvořily jabloňové větve.

„Bože můj,“ škytla. „Vždyť je to obyčejný sněhulák.“

Nato přešel její smích v pláč, bezmocně vzlykala, dokud neucítila kolem ramen jeho paže.

„Musím už jít,“ popotáhla.

„Ještě chvíli zůstaň,“ přemlouval ji.

Ještě chvíli zůstala.

Když kráčela ke garáži, všimla si, že uplynulo téměř čtyřicet minut.

Slíbil jí, že občas zavolá. Nikdy neuměl dobře lhát a pro jednou mu za to byla vděčná. Ještě než došla k autu, zahlédla chlapcův bledý obličej zírající na ni ze zadního sedadla. Zatáhla za dveře vozu a ke svému údivu ucítila, že jsou zamčené. Dívala se na svého syna přes zamžené tabulky. Teprve když zaklepala na sklo, otevřel.

Usedla na přední sedadlo. Rádio mlčelo a v autě byla hrozná zima. Klíček od zapalování ležel na sedadle spolujezdce. Otočila se k chlapci. Byl bledý a spodní ret se mu třásl.

„Stalo se něco?“ zeptala se.

„Ano. Viděl jsem ho.“

V hlase mu zněl slabý pištivý tón děsu, který, pokud si dobře vzpomíná, neslyšela od doby, kdy jako malý sedával na gauči u televize vmáčkнутý mezi ně a rukama si zakrýval oči. Nyní už mutoval, přestal ji na dobrou noc objímat a začal se zajímat o motory aut a dívky. Jednoho dne i on nasedne do auta s jednou z nich a odjede od ní.

„Co tím myslíš?“ Zastrčila klíček do zapalování a otočila jím.

„Toho sněhuláka...“

Motor nezareagoval a ji bez varování zachvátila panika. Čeho se bojí, však nevěděla. Zírala čelním sklem ven a znovu otočila klíčkem. Stihla se snad vybit baterie?

„A jak ten sněhulák vypadal?“ vyptávala se, sešlápla plyn až k podlaze a v zoufalství sevřela klíček tak pevně, až jí připadalo, že ho zlomí. Chlapec odpověděl, avšak odpověď byla přehlušena zařváním motoru, jenž naskočil.

Sára zařadila a uvolnila spojku, jako by najednou bylo třeba odjet odsud co nejrychleji. Kola se na měkém, lepivém čerstvém sněhu protočila. Přidala ještě plyn, stáli však nehybně, jen zadek vozu klouzal do strany. Pak se pneumatiky zakously do asfaltu, auto vyrazilo vpřed a bokem se smeklo na silnici.

„Táta na nás čeká,“ prohlásila. „Musíme sebou hodit.“

Zapnula rádio, zvýšila hlasitost, aby promrzlý vůz naplnila jinými zvuky než vlastním hlasem. Moderátor zpráv dnes již posté informoval, že Ronald Reagan v noci porazil v amerických prezidentských volbách Jimmyho Cartera.

Chlapec opět něco pronesl a Sára mrkla do zrcátka.

„Cos povídal?“ zeptala se hlasitě.

Zopakoval to, ale stále ho neslyšela. Ztlumila rádio a přitom sjížděla dolů k hlavní silnici a k řece, které se vinuly krajinou jako dvě smuteční stuhy. Trhla sebou, jakmile pochopila, že se naklonil dopředu mezi sedadla. Jeho šepot se jí ozval suše těsně u ucha. Jako by bylo důležité, aby je nikdo jiný neslyšel.

„Umřeme.“

2. listopadu 2004. Den první Štěrkové oči

Harry Hole sebou trhl a vytřeštil oči. Místnost byla vymrzlá a ze tmy se ozýval hlas, který ho probudil. Zvěstoval, že americký lid dnes rozhodne o tom, zda se jeho prezident bude i další čtyři roky jmenovat George Walker Bush. Listopad. Harry si pomyslel, že už jsou definitivně na cestě do tmy. Odhodil peřinu a položil chodidla na podlahu. Linoleum bylo tak ledové, až pálilo. Nechal radiobudík a zprávy zapnuté a došel do koupelny. Podíval se na sebe do zrcadla. Tady taky panuje listopad: únava, šed' a zataženo. Oči měl jako obvykle krvavé a póry v pleti na nose připomínaly velké černé krátery. Váčky pod očima se světle modrými, alkoholem vymytými duhovkami zmizí, jakmile se obličej dostane teplé vody, ručníku a snídane. Alespoň to předpokládal. Harry si nebyl jistý, jak přesně se bude jeho obličej jevit přes den teď po čtyřicítce. Zda se vrásky vyhladí a ve tváři se mu rozhostí klid a překryje štváný výraz, s nímž se probouzel po nocích, kdy ho přepadaly noční můry. Taková přitom byla většina nocí. Kdykoli totiž vyšel ze svého malého, spartánsky zařízeného bytu v Sofině ulici, aby se stal

vrchním komisařem Holem na oddělení vražd osloského policejního ředitelství, zrcadlům se vyhýbal. O to víc zíral do tváří jiných, aby v nich našel jejich bolest a Achillovu patu, jejich můry, motivy a důvody k sebeklamu, zatímco naslouchal jejich únavným lžím a snažil se nalézt smysl toho, co dělá: Zavírá lidi, kteří jsou už dávno zavření sami v sobě. Ve věznicích nenávisti a sebeopovržení, které tak dobře znal. Přejel si rukou tuhý, krátce střižený kartáč světlých vlasů, jež rostly přesně sto devadesát pět centimetrů nad promrzlými chodidly. Klíční kosti mu pod kůží trčely jako ramínko. Od posledního případu hodně cvičil. Freneticky, tvrdili někteří. Kromě jízdy na ergometru začal zvedat v tělocvičně v suterénu budovy policejního ředitelství činky. Líbila se mu fyzická bolest, to, jak pálila a potlačovala myšlenky. Přesto pouze hubl. Tuk mizel a mezi kostrou a kůží se mu stále výrazněji rýsovaly svalové provazce. Zatímco dříve býval široký v ramenu a měl to, čemu Ráchel říkala atletická postava, začínal se nyní podobat staženému lednímu medvědovi, kterého jednou viděl na fotografii – svalnatá, avšak neuvěřitelně vyzáblá šelma. Prostě postupně mizí. A vždyť to vlastně nijak nevádí. Harry si povzdechl. Listopad. Bude ještě větší tma.

Došel do kuchyně, vypil sklenici vody proti bolení hlavy a udiveně zamžoural směrem k oknu. Střecha domu na protější straně Sofiny ulice byla bílá a ostré světlo odrážející se od ní ho bodalo do očí. V noci napadl první sníh. Pomyslel na ten dopis. Občas takovéhle dopisy dostával, jenže tenhle byl zvláštní. Zmiňoval se o Toowoombovi.

V rádiu začal přírodopisný pořad a rozvášněný hlas mluvil o tuleních: „Každé léto se tuleni Berhausovi shromažďují v Beringově úžině za účelem páření. Protože samci jsou v početní převaze, je soupeření o sami-

ce tak drsné, že samec, který si dokáže opatřit samici, se jí drží po celou dobu páření. Samec chrání svou družku až do chvíle, než se narodí mládě a osamostatní se. Nikoli z lásky k samici, nýbrž z lásky ke svým vlastním genům a k dědičnému materiálu. Z hlediska Darwinovy teorie to znamená, že tuleň je monogamní nikoli z morálních důvodů, nýbrž z důvodů přirozeného výběru v boji o přežití.“

No ne, pomyslel si Harry.

Hlas v rádiu téměř zapištěl nadšením: „Než se však tuleni vydají z Beringovy úžiny na otevřené moře za potravou, pokusí se samec samici zabít. Proč? Protože samice tuleně Berhausova se nikdy nepáří dvakrát se stejným samcem! Ona v tom totiž vidí biologicky rizikové šíření dědičného materiálu – je to podobné jako na akciovém trhu. Pro samici je biologicky racionální být promiskuitní, což samec ví. Tím, že ji zabije, zabrání tomu, aby jeho vlastním potomkům konkurovala v boji o potravu další mláďata.“

„Na nás se přece také vztahují Darwinovy teorie, proč tedy lidé neuvažují jako tuleni?“ ozval se druhý hlas.

„Vždyť tak uvažujeme! Naše společnost vůbec není natolik monogamní, jak to vypadá, a nikdy ani nebyla. Nedávno jeden švédský průzkum ukázal, že patnáct až dvacet procent všech dětí má jiného otce, než si myslí – a mimochodem než si myslí i domnělý otec. Dvacet procent! To je každé páté dítě, které žije ve lži! A zajišťuje biologickou rozmanitost.“

Harry začal otáčet ladicím knoflíkem ve snaze najít hudbu, která by se dala snést. Zastavil se u prastaré verze písně *Desperado* od Johnnyho Cashe.

V chodbě se ozvalo hlasité zabušení na dveře.

Harry došel do ložnice, natáhl si džíny, vrátil se do chodby a otevřel.

„Harry Hole?“ Muž za dveřmi měl na sobě modré montérky a hleděl na Harryho zpoza silných skel brýlí. Oči měl jasné jako dítě.

Harry přikývl.

„Máte plíseň?“ Muž položil tu otázku s neosobním výrazem. K čelu se mu napříč lepil dlouhý pramen vlasů. Pod paží svíral plastovou psací podložku s klipem držícím hustě popsaný papír.

Harry očekával vysvětlující pokračování, žádné ovšem nepřišlo. Jen ten jasný, otevřený pohled.

„No... To je snad přísně vzato soukromá věc.“

Muž naznačil úsměv, jako by uslyšel vtip, který mu už vážně leze krkem. „Plíseň v bytě.“

„Nemám důvod domnívat se, že ano,“ odpověděl Harry.

„Tak to u plísní bývá. Zřídka zavdávají důvod se domnívat, že je člověk doma má.“ Muž vtahoval vzduch přes zuby a pohupoval se na podpatcích.

„Ale?“ pronesl Harry nakonec.

„Ale má je tam.“

„Co vás k té domněnce vede?“

„Ve sklepě ji máte.“

„Aha? A vy si myslíte, že se mohla rozšířit?“

„Plíseň se nešíří. Šíří se dřevomorka.“

„Takže...?“

„Ventilace podél domovních zdí má konstrukční vadu, což zajišťuje plísní dobré podmínky k růstu. Můžu se mrknout do kuchyně?“

Harry ustoupil stranou. Muž se vřítel do kuchyně, kde okamžitě přitiskl ke zdi oranžový přístroj podobající se fénu. Přístroj dvakrát pípl.

„Měřič vlhkosti,“ vysvětlil muž a pohlédl na něco, co byl očividně jakýsi ukazatel. „Přesně jak jsem si myslel. Jste si jistý, že jste tu neviděl ani necítil nic podezřelého?“

Harry neměl jasnou představu, co by to tak asi mělo být.

„Takový povlak jako na starém chlebu,“ vysvětlil muž. „Pach hniloby.“

Harry zavrtěl hlavou.

„Míváte bolavé oči?“ zeptal se muž. „Býváte unavený? Bolí vás hlava?“

Harry pokrčil rameny. „Samozřejmě. Co si jen pamatuju.“

„Míníte tím od té doby, co bydlíte v tomhle bytě?“

„Možná. Poslyšte...“

Jenže muž neposlouchal a vytáhl zpoza opasku nůž. Harry se zarazil a zíral na ruku s nožem, která se pozdvihla a vzápětí provedla se značnou silou zásek. Když nůž prošel sádrokartonovou deskou pod tapetou, znělo to jako zasténání. Muž nůž vytáhl, opět ho zarazil do zdi a vydloubl zpola rozdrčený kousek sádrokartonu, po němž zůstala ve zdi černá díra. Poté vylovil malou tužkovou svítilnu a namířil ji do otvoru. Mezi naddimenzovanými skly brýlí se mu objevila hluboká vráska. Nato strčil nos až k otvoru a začichal.

„Přesně tak,“ pronesl. „Zdravíme.“

„Zdravíme koho?“ zeptal se Harry a přistoupil blíž.

„*Aspergillus*,“ odvětil muž. „Rod vřeckovýtrusných hub. Máme na výběr ze tří čtyř stovek druhů a je těžké určit s jistotou, který z nich je tadyten, protože roste na těch tvrdých deskách v tak slabé vrstvě, že je neviditelný. Zápach je ovšem nezaměnitelný.“

„A tohle znamená problém?“ zeptal se Harry a snažil se vzpomenout si, kolik peněz mu zbývá na bankovním účtu poté, co společně s otcem zasponzoroval cestu do Španělska Ses, své mladší sestře trpící tím, co sama nazývá „náznakem Downova syndromu“.

„To není jako u dřevomorky, dům se nezhroutí,“ vysvětlil muž. „Ovšem vy možná ano.“

„Já?“

„Pokud k tomu máte predispozice. Někdo může onemocnět, jestliže dýchá vzduch v místnosti, kde jsou plísně. Takoví lidé celá léta marodí a samozřejmě bývají obviňováni z toho, že jsou hypochondři, protože se nikde nic nenajde a ostatní, kteří v domě bydlí, jsou zdraví. A ty bestie zatím požívají tapety a sádrokartonové desky.“

„Hm. Co navrhuje?“

„Že té hnilobě zakroutím krkem, samozřejmě.“

„A mým osobním financím taky?“

„Tohle se platí z pojištění domu, takže vás to nebude stát ani korunu. Jediné, co potřebuju, je v příštích dnech přístup do bytu.“

Harry našel v kuchyňské zásuvce svazek náhradních klíčů a podal ho muži.

„Budu sem chodit jenom já,“ dodal muž. „Říkám to jenom pro jistotu. Venku se děje spousta podivností.“

„Vážně?“ Harry se smutně usmál a zadíval se z okna.

„Cože?“

„Nic,“ odušil Harry. „Tady stejně není co ukrást. Už musím běžet.“

Nízké ranní slunce se odráželo ve všech sklech hlavního sídla osloského krajského policejního ředitelství, které stálo na svém místě, na vrcholu vyvýšeniny u ulice Grønlandsleiret, už téměř třicet let. Odsud to měla policie – aniž v tom byl výslovný záměr – blízko ke kriminalitou nejzatíženějším oblastem východní části středu města a současně byla jejím nejbližším sousedem osloská věznice zvaná Bayern. Budovu policejního ředitelství obklopoval trávník s hnědou povadlou trávou a javory a lipami, které v průběhu noci pokryla vrstvička šedobílého sněhu, kvůli němuž park vypadal, jako by přes něj někdo přehodil našasenou smuteční drapérii.

Harry došel po černém proužku asfaltu k hlavnímu vchodu a vstoupil do ústřední haly, kde nástěnná porcelánová dekorace Kariho Christensena s tekoucí vodou šeptala svá věčná tajemství. Pokývl strážnému v recepci a vyjel výtahem do oddělení vražd v šestém patře. Ačkoli už téměř před půl rokem dostal novou kancelář v červené zóně, málem zamířil do stísněné místnosti bez oken, kterou původně sdílel se strážmistrem Jackem Halvorsenem. Teď v ní sedí ambiciózní strážmistr Magnus Skarre. A Jack Halvorsen leží v zemi na hřbitově Vestre Aker. Jeho rodiče nejprve chtěli, aby byl syn pochován ve svém rodišti, ve Steinkjeru, protože Jack a Beáta Lønnová, šéfka kriminalisticko-technického oddělení, nebyli sezdaní, dokonce ani neuzavřeli registrované partnerství. Jakmile se však dozvěděli, že je Beáta těhotná a v létě porodí Jackovo dítě, shodli se na tom, že Jack by měl mít hrob v Oslu.

Harry vešel do nové kanceláře, o níž věděl, že pro něj bude novou kanceláří navěky, stejně jako se padesát let starý stadion fotbalového klubu Barcelona v katalánštině nadále nazývá Camp Nou, tedy „nové hřiště“. Dosedl ztěžka na židli a pustil rádio, přitom pokývl na pozdrav fotografiím vyrovnaným na polici, opřeným jen tak o zeď, fotografiím, které jednoho dne v neznámé budoucnosti, až si vzpomene, že musí koupit hřebíčky, pověsí. Ellen Gjeltenová, Jack Halvorsen a Bjarne Møller. Tak tam stojí, v chronologickém sledu. Dead Policemen's Society.

V rádiu se norští politici a sociologové vyjadřovali k volbě amerického prezidenta. Harry poznal hlas Arveho Støpa, majitele úspěšného časopisu *Liberál*, jenž je známý jako jeden z nejvzdělanějších, nejarogantnějších a nejzábavnějších dodavatelů názorů v zemi. Harry zvýšil hlasitost, až se zvuk rozhovoru rozléhal mezi stěnami, a uchopil pouta značky Peerless, ležící na no-

vém psacím stole. Trénoval jejich bleskové zacvakávání na noze stolu, která už byla celá odřená kvůli tomuhle zlovyku, jež si osvojil během kurzu FBI v Chicagu a který si zdokonalil za osamělých večerů v plesnivém podnájmu v Cabrini Green za jekotu od sousedů a s Jimem Beamem coby jediným společníkem. Cílem bylo uhodit otevřenými pouty o zápěstí zatýkaného tak, aby rohatka obkroužila jeho zápěstí a zacvakla do západky s pružinou na druhé straně. Provede-li to člověk přesně a se správnou silou, dokáže se jediným prostým pohybem ruky připoutat k zatýkanému, než dotyčný stihne zareagovat. Harry to při práci zatím nevyužil a jen jednou uplatnil druhou dovednost, kterou si za mořem osvojil, tedy to, jak chytit sériového vraha. Pouta se zamkla kolem nohy stolu a hlas z rádia zabzučel:

„Z čeho podle vašeho názoru pramení norská skepse vůči Georgi Bushovi, pane Støpe?“

„Z toho, že jsme nadmíru chráněnou zemí, která vlastně nikdy nebojovala v žádné válce, nýbrž měla to štěstí, že za ni bojovali jiní. Anglie, Sovětský svaz a USA, ano, už od napoleonských válek se schováváme za záda větších bratrů. Norsko založilo svou bezpečnost na tom, že když jde do tuhého, převezmou za něj odpovědnost jiní. Takhle to chodí už tak dlouho, že jsme se přestali orientovat v realitě a myslíme si, že naše planeta je v zásadě obydlena lidmi, kteří nám – tedy jedné z vůbec nejbohatších zemí na světě – přejí jen dobro. Norsko je brebentící, úplně blbá blondýna, která se zatoulala do jakési postranní uličky v Bronxu a nyní se rozhořčuje nad tím, že její tělesná stráž jedná příliš brutálně s útočníky, kteří ji napadli.“

Harry vytočil Ráchelino číslo. Kromě Sesina čísla to bylo jediné telefonní číslo, jež znal nazpaměť. Když byl ještě mladý a nezkušený, domníval se, že špatná paměť je pro vyšetřovatele nevýhodou. Dnes věděl své.

„A tu tělesnou stráž tedy představují Bush a USA?“ zeptal se moderátor.

„Ano. Lyndon B. Johnson kdysi prohlásil, že si USA svou pozici nevybraly, nýbrž si uvědomily, že tu není nikdo jiný, a v tom měl pravdu. Naší tělesnou stráží je čerstvě pokřtěný maník, který má otcovský komplex, problémy s alkoholem a omezený intelekt a který je natolik bezpáteřný, že nedokázal ani se ctí absolvovat vojenskou službu. Zkrátka maník, u něhož můžeme být rádi, že bude dnes znovu zvolen americkým prezidentem.“

„Předpokládám, že je to míněno ironicky.“

„Vůbec ne. Tak slabý prezident naslouchá svým poradcům a v Bílém domě mají ty nejlepší, to mi věřte. Ačkoli v tomhle směšném televizním seriálu o Oválné pracovně může člověk získat dojem, že monopol na inteligenci mají demokraté, je dosti překvapivé, že nejbystřejší mozky najdete na krajně pravicovém křídle republikánů. Bezpečnost Norska je v nejlepších rukou.“

„Kamarádka mojí kamarádky s tebou spala.“

„Vážně?“ podivil se Harry.“

„Ne s tebou,“ vysvětlila Ráchel. „Mluvím k tomu druhému, ke Støpovi.“

„Promiň,“ omluvil se Harry a rádio ztišil.

„Po jedné přednášce v Trondheimu. Pozval ji k sobě na pokoj. Měla zájem, ale upozornila ho, že má amputovaný jeden prs. Na to jí odpověděl, že si to musí rozmyslet, a zamířil do baru. Potom se vrátil a odvedl si ji s sebou.“

„Hm. Doufám, že to splnilo očekávání.“

„Nic nesplňuje očekávání.“

„To je fakt,“ souhlasil Harry a uvažoval, o čem je teď vlastně řeč.

„Tak co ten dnešní večer?“ chtěla vědět Ráchel.

„Sraz v osm hodin v Palace Grill mi vyhovuje. Ale co znamená ta pitomost, že se tam nedá předem rezervovat stůl?“

„Předpokládám, že to tomu celému dodává punc exkluzivity.“

Domluvili se, že se sejdou v baru vedle. Poté, co Ráchel zavěsila, Harry chvíli přemýšlel. Její hlas zněl vesele. Nebo lehce. Byla dobře naladěná. Snažil se zjistit, jestli dokáže být rád kvůli ní, rád za to, že žena, kterou tolik miluje, je šťastná s jiným mužem. Strávil s Ráchel pěkné chvíle, dostal několik šancí. A vyčerpal je. Tak proč se netěšit z toho, že se jí daří dobře, proč se nezabavit myšlenky, že všechno mohlo být jinak, a nežít dál svůj život? Slíbil si, že se o to bude snažit ještě intenzivněji.

Ranní poradu vyřídili rychle. Gunnar Hagen – policejní náčelník a šéf oddělení vražd – prošel případy, na nichž právě pracovali. Nešlo o nic významného, neboť momentálně neprobíhalo vyšetřování žádných čerstvých vražd, a vražda přitom byla to jediné, co jim dokázalo na oddělení zvednout tep. Přítomen byl Thomas Helle, strážmistr z oddělení pohřešovaných osob pohotovostní motorizované jednotky, nazývané obvykle zjednodušeně pouze výjezdová hlídka, který objasňoval okolnosti zmizení jedné ženy, jež je už přes rok nezvěstná. Žádné stopy násilí, žádné stopy po pachateli a žádné stopy ani po ženě samotné. Byla v domácnosti a naposledy ji viděli ve školce, kam ráno přivedla svého syna a dceru. Její manžel a všichni v okruhu jejích nejbližších měli alibi a z případu byli vyloučeni. Bylo dohodnuto, že oddělení vražd se na ten případ podívá.

Magnus Skarre vyřídil pozdrav od psychologa Stáleho Auneho – stálého spolupracovníka oddělení vražd –, jehož navštívil v Ullevålské nemocnici. Har-

ryho bodlo špatné svědomí. Stále Aune nejenže byl jeho poradcem v kriminálních případech, nýbrž i jeho osobní oporou v boji s alkoholem a prakticky nejbližším důvěrným přítelem. Před více než týdnem byl hospitalizován s nejasnou diagnózou, avšak Harry prozatím nedokázal překonat svůj odpor k nemocnicím. Ve středu, pomyslel si. Nebo ve čtvrtek.

„Získali jsme novou posilu,“ spustil Gunnar Hagen. „Katrine Brattovou.“

V první řadě bez vyzvání povstala mladá žena, úsměv jim však nevěnovala. Byla velice pěkná. Přírozeně pěkná. Jemné vlasy, téměř chmýří, jí splývaly po obou stranách bledého obličeje, který měl pravidelné rysy a také vážný, takřka unavený výraz, jaký Harry vídával u jiných pohledných žen, které si zvykly na to být středem pozornosti natolik, že jim to už nevadí ani je to netěší. Katrine Brattová na sobě měla modrý kostým, jenž zdůrazňoval její ženskost, avšak silné černé punčochy pod lemem sukně a praktické kozačky vyvrace-ly případné podezření, že by toho využívala. Zůstala stát a přehlížela pohledem shromážděné, jako by vstala proto, aby si prohlédla ona je, a nikoli obráceně. Harry odhadoval, že jak oblečení, tak tento drobný výstup si pro svůj první pracovní den na policejním ředitelství dobře připravila.

„Katrine Brattová pracovala čtyři roky na Krajském policejním ředitelství v Bergenu, kde se zabývala především mravnostními trestnými činy, ale určitou dobu působila i na oddělení vražd a násilných trestných činů,“ pokračoval Hagen, jenž právě vzhlédl od papíru, o němž Harry předpokládal, že to je Katrinin životopis. „V roce 1999 absolvovala Právnickou fakultu na Univerzitě v Bergenu, potom policejní akademii, a nyní je tedy strážmistryní. Prozatím nemá děti, ale je vdaná.“

Jedno Katrinino úzké obočí se téměř neznatelně pozvedlo. Hagen to buď zahlédl, anebo mu samotnému přišlo, že poslední kousek té informace byl nadbytečný, a dodal:

„To pro ty, které by to snad mohlo zajímat...“

V tísnivé a výmluvné odmlce, jež následovala, Hagen očividně pochopil, že tím vše ještě zhoršil, proto si dvakrát hlasitě odkašlal a prohlásil, že ti, kteří se ještě nepřihlásili na vánoční večírek, tak musí učinit do středy.

Ozval se zvuk odsouvaných židlí, Harry byl už na chodbě a vtom za sebou zaslechl hlas:

„Nejspíš teď patřím k vám.“

Harry se otočil a spatřil tvář Katrine Brattové. A zvažoval o tom, jak hezká by byla, kdyby si na sobě dala trochu záležet.

„Nebo vy ke mně,“ dodala a odhalila řadu pravidelných zubů, v očích se jí však úsměv neobjevil. „Záleží na úhlu pohledu.“ Hovořila bergenskou konzervativní variantou norštiny s mírným ráčkováním, až se Harry sám se sebou sázel, že pochází z Fany, Kalfaret nebo jiné solidní měšťanské čtvrti.

Kráčel dál, Katrine pospíchala po jeho boku. „Zdá se, že vás o tom policejní náčelník zapomněl informovat.“

Pronesla to s mírně přehnaným důrazem na všechny slabiky Hagenvy služební hodnosti.

„Máte mě tu provést a pro příští dny se mě ujmout. Dokud se tu nerozkoukám a nezačnu pracovat samostatně. Myslíte, že to zvládnete?“

Harry se pousmál. Prozatím se mu líbila, ovšem samozřejmě na ni může ještě změnit názor. Harry byl vždy ochoten dát lidem novou šanci ocitnout se na černé listině.

„Nevím,“ odpověděl a zastavil se u kávovaru. „Začneme tady.“

„Nepiju kafe.“

„To nevadí. Kávovar mluví sám za sebe. Jako většina věcí u nás. Co si myslíte o tom případě zmizení?“

Harry stiskl tlačítko „americano“, což byla v tomto případě káva stejně americká, jako je italské cappuccino z automatu.

„Co jako?“ zeptala se Katrine.

„Myslíte si, že je naživu?“ Harry se snažil pronést to důvěryhodně, aby jí nedošlo, že to je zkouška.

„Myslíte si, že jsem hloupá?“ odvětila a sledovala s neskrývaným odporem, jak přístroj chrchlá a plive do bílého pohárku černou tekutinu. „Neslyšel jste policejního náčelníka povídat, že jsem pracovala čtyři roky na mravnostním?“

„Hm,“ odtušil Harry. „Mrtvá?“

„Tak mrtvá, že už mrtvější být nemůže.“

Harry zvedl bílý pohárek. Ucítil příležitost, že možná právě získal kolegyni, které si bude moci cenit.

Když Harry odpoledne krácel domů, byl už sníh z chodníků a ulic pryč a slabé lehké vločky vířící vzduchem pohlcoval mokrý asfalt, jakmile dopadly na zem. Došel do svého oblíbeného obchodu s hudebninami v Aker-ské ulici a koupil si nejnovější nahrávku Neila Younga, ačkoli měl podezření, že stojí za starou belu.

Ve chvíli, kdy odemykal byt, si všiml, že něco je jinak. Něco se zvukem. Nebo snad pach. Zarazil se na prahu kuchyně. Celá jedna stěna byla pryč. Tedy tam, kde se dnes ráno nacházela světlá tapeta s květinovým vzorem a sádrokartonové desky, viděl nyní rezavě červené cihly, šedou maltu a šedožlutou dřevěnou konstrukci s dírami po hřebících. Na podlaze stál plísňarův kufr s náradím a na kuchyňském stole ležel lísteček se vzkazem, že přijde zase zítra.

Harry došel do obýváku, vložil do přehrávače cé-déčko Neila Younga, po čtvrt hodině ho deprimovaně

opět vytáhl a pustil Ryana Adamse. Odnikud se vynořila myšlenka na drink. Harry zavřel oči a zíral na tančící vzor krve a černé slepoty. Opět si vzpomněl na ten dopis. První sníh. Toowoomba.

Zvonění telefonu rozdělilo Adamsovu písničku *Shakedown On 9th Street* vedví.

Ohlásil se ženský hlas, který se představil jako Oda Paulsenová, prohlásil, že je z redakce televizního pořadu *Show Bosseho Eggena*, a zeptal se, zda pan Hole ví, o koho jde. Harry si ji nepamatoval, avšak pamatoval si onen pořad. Bylo to na jaře, chtěli, aby tam přišel pohovořit o sériových vražích, protože byl jediným norským policistou, který u FBI studoval speciálně sériové vraždy, a navíc sám skutečného sériového vraha dostal. A Harry byl tak hloupý, že souhlasil. Sám si to odůvodnil, že to dělá kvůli tomu, aby pronesl něco důležitého a jakž-takž kvalifikovaného o lidech, kteří vraždí, nikoli kvůli tomu, aby byl viděn v nejoblíbenější norské talkshow. Později si tím už tak jistý nebyl. Jenže to nebylo to nejhorší. Nejhorší bylo, že si před vysíláním dal drink. Byl přesvědčený, že vypil pouze jeden. Jenže po skončení vysílání to vypadalo, jako by jich měl pět. Hovořil s jasnou dikcí, jako vždycky. Pohled však měl zastřený, jeho analýzy byly chabé a k závěru vůbec nestihl dojít, protože moderátor pak už musel povolát dalšího hosta, jímž byl novopečený mistr Evropy v aranžování květin. Harry to nekomentoval, ovšem řečí těla jasně naznačoval, co si o tom květinovém rozhovoru myslí. Když se moderátor s pousmáním zeptal, jaký vztah má kriminalista vyšetřující vraždy k norskému aranžování květin, odvětil Harry, že přinejmenším věnce na norských pohřbech si udržují vysoký mezinárodní standard. Možná právě Harryho mírně podroušený, nonšalantní styl sklidil od publika ve studiu smích a od produkčního týmu po skončení vysílání spokojené poklepávání na rameno.

Dostál očekávání, tvrdili. Se skupinkou z nich pak šel do Domu umělců, platili mu pití a druhý den se probudil a každyčké vlákno v jeho těle křičelo o víc, požadovalo víc, potřebovalo víc. Byla sobota a on chlatal dál až do nedělního večera. Seděl v hostinci U Schrøderů, volal, že si dá další pivo, když vtom se rozblikala světla, přišla k němu servírka Rita a informovala ho, že jestli se rychle neodporoučí, a to nejlépe do postele, bude mu sem opět zakázán vstup. Následujícího rána se Harry objevil v práci přesně úderem osmé. Byl poněkud nepoužitelný, po ranní poradě se šel vyzvracet do umyvadla, svíral kancelářskou židli, pil kávu, kouřil a znovu zvracel, nicméně tentokrát do záchodu. To byl jeho poslední úlet, od dubna nepohl ani kapku alkoholu.

A teď ho zase chtějí mít na obrazovce.

Žena mu vysvětlila, že tématem má být terorismus v arabských zemích a to, co nutí vzdělané lidi ze střední třídy stát se vraždícími stroji. Harry ji přerušil, ještě než stihla domluvit:

„Ne.“

„Ale my bychom vás tam rádi měli, jste takový... takový... rock'n'rollový typ!“ Zasmála se s nadšením, o němž nedokázal posoudit, zda je skutečné či nikoli, nyní však poznal její hlas. Účastnila se onoho večírku v Domě umělců. Byla pěkná mladým, nudným způsobem, mluvila mladým, nudným způsobem a dívala se na Harryho s tak chtivou žádostivostí, jako by byl exotický pokrm, u něhož se nedokáže rozhodnout, zda není exotický *přesřilíš*.

„Zavolejte někomu jinému,“ vyzval ji Harry a zavěsil. Vzápětí zavřel oči a poslouchal, jak se Ryan Adams ptá: „*Oh, baby, why do I miss you like I do?*“

Chlapec vzhlédl k muži, který stál vedle něj u kuchyňské linky. Světlo ze zasněžené zahrady se odrá-

želo v bezvousé pleti napjaté na otcově masivní lebce. Máma říkala, že táta má tak velkou hlavu, protože je takový mozek. Ptával se, proč říká *je* takový mozek, a ne *má* takový mozek, a to se pak vždycky zasmála, pohladila ho po čele a prohlásila, že tak to u profesorů fyziky bývá. Právě teď omýval ten mozek ve výlevce brambory a dával je do hrnce.

„Neoloupeš je, tati? Máma je vždycky...“

„Tvoje máma tady není, Jonasi. Takže to uděláme podle mého.“

Nezvýšil hlas, přesto v něm zaznělo podráždění, které Jonase přimělo se příkrčit. Nikdy mu nebylo úplně jasné, co otce tak rozčiluje. A občas ani to, *zda* je vůbec rozčilený. Alespoň dokud nezahlédl, že mámin obličej získal v koutcích úst úzkostné rysy, což, jak se zdálo, otce iritovalo ještě víc. Doufal, že máma brzy přijde.

„Tydlety talíře nepoužíváme, tati!“

Otec zprudka přirazil dvířka skřínky a Jonas se kousl do rtu. Otcův obličej se k němu sklonil. V tenoučkých čtverhranných sklech brýlí se zablesklo.

„Neříká se tydlety, říká se tyto,“ opravil ho otec. „Kolikrát ti to budu opakovat, Jonasi?“

„Ale máma říká...“

„Máma nemluví pořádně. Chápeš? Máma pochází z takového místa a z takové rodiny, kde jim na jazyce moc nezáleží.“ Otcův dech byl cítit mořskou solí, hničícími chaluhami.

Otevřely se vchodové dveře.

„Ahoj,“ ozvalo se zpěvavě z chodby. Jonas se k ní chtěl rozběhnout, avšak otec ho chytil za rameno, zadržel ho a ukázal na neprostřený stůl.

„Vy jste ale šikovní!“

Jonas slyšel smích v jejím udýchaném hlase, stála na prahu za jeho zády a on přitom rozdával co možná nejrychleji příbory a hrnky.

„A jakého jste postavili krásného velkého sněhuláka!“

Jonas se tázavě otočil k matce, která si právě rozepínala kabát. Byla tak hezká. Měla tmavou pleť i vlasy stejně jako on sám, a k tomu měkkost v očích, jež z nich téměř nikdy nemizela. Téměř nikdy. Nebyla tak štíhlá jako na fotografiích z doby, kdy si brala tátu, přesto si všiml, že kdykoli si vyrazili do města, muži se za ní otáčeli.

„My jsme žádného sněhuláka nepostavili,“ namítl Jonas.

„Že ne?“ Matka svraštila čelo, přitom si rozmotávala dlouhou růžovou šálu, kterou od syna dostala k Vánocům.

Otec přistoupil ke kuchyňskému oknu. „To museli být kluci od sousedů,“ prohlásil.

Jonas si vylezl na kuchyňskou židli a vyhlédl ven. Tam, na trávníku, přímo před domem, opravdu stál sněhulák. Byl, přesně jak matka tvrdila, velký. Oči měl ze štěrkových kamínků, ústa z kousků uhlí a nos tvořila mrkev. Neměl klobouk, čepici ani šálu a měl jen jednu ruku, větvičku, která, jak Jonas odhadoval, pocházela ze živého plotu. Ovšem na tom sněhulákovi bylo něco zvláštního. Stál obráceně. Jonas nevěděl proč, ale sněhulák by se přece měl dívat na cestu, do otevřeného prostoru.

„Proč...?“ začal Jonas, otec ho však přerušil:

„Promluví si s nimi.“

„Pročpak?“ zavolala máma z chodby, kde si právě, jak Jonas slyšel, rozepínala zip vysokých černých kozaček. „To přece nevadí.“

„Nechci, aby nám na pozemek někdo lezl. Až se vrátím, vyřídím to.“

„Proč se nedívá na druhou stranu?“ zeptal se Jonas.

Matka v chodbě vzdychla. „A kdy se vrátíš, zlato?“

„Někdy během zítřka.“

„V kolik?“

„Proč se ptáš? Máš něco domluveného?“ V otcově tónu zazněla lehkost, která Jonase přiměla se otřást.

„Jen abych měla připravenou večeři,“ vysvětlila máma a současně vešla do kuchyně, přistoupila ke sporáku, zkontrolovala hrnce a u dvou plotýnek snížila teplotu.

„Prostě ji uvař,“ řekl otec a otočil se ke stohu novin na kuchyňské lince. „A já pak nějak dorazím.“

„Dobře.“ Matka došla k otcovým zádům a přitiskla se k nim. „Vážně musíš jet do Bergenu už dneska večer?“

„Mám tam přednášku zítra ráno v osm,“ odpověděl otec. „Od přistání letadla to trvá ještě hodinu, než se dostanu na univerzitu, takže bych to nestihl, ani kdybych letěl zítřejším prvním spojem.“

Jonas poznal podle svalů na otcově zátylku, že se otec poněkud uvolnil, že máma opět dokázala zvolit správná slova.

„Proč se ten sněhulák dívá na náš dům?“ zeptal se Jonas.

„Jdi si umýt ruce,“ vyzvala ho matka.

Jedli mlčky, ticho přerušovalo jen matčino vyptávání, jak bylo ve škole, a Jonasovy krátké chvějivé odpovědi. Jonas věděl, že příliš detailní líčení by mohlo vyvolat nepříjemné dotazy z otcovy strany, co se v té „mizerné škole“ zase učili nebo neučili. Či bleskový výslech týkající se někoho, o kom by se Jonas zmínil, že si s ním hrál – co dělají jeho rodiče a odkud je. Na což Jonas k otcově zlosti nikdy nedokázal uspokojivě odpovědět.

Už ležel v posteli, když zaslechl, jak se otec o patro níž loučí s matkou, zvuk zabouchávaných dveří a auta startujícího venku a mizícího v dáli. Jsou tu zase sami.

Matka zapnula televizi. Jonas myslel na to, na co se ho máma zeptala. Proč si skoro nikdy nevodí domů kamarády. Nevěděl, co by na to měl odpovědět, nechtěl, aby byla smutná. Jenže teď byl místo ní smutný on. Kousl se do tváře, cítil, jak mu příjemná bolest proudí do uší, a zíral na kovové trubičky zvonkohry chvějící se pod stropem. Vstal z postele a docapkal k oknu.

Sníh v zahradě odrážel dostatek světla na to, aby mohl zahlédnout sněhuláka stojícího tam dole. Vypadal tak osaměle. Někdo by mu měl dát čepici a šálu. A možná do ruky koště. V téže chvíli se zpoza mraku vynořil měsíc. Objevila se černá řada zubů. A oči. Jonas se polekaně nadechl a ucouvl o dva kroky. Štěrkové oči se slabě zatřpytily. Nezíraly přímo do domovní zdi. Zíraly vzhůru. Sem nahoru. Jonas zatáhl závěsy a vlezl si zpátky do postele.

Den první**Košenila**

Harry seděl na barové stoličce v Palace Grill a četl si plakáty s laskavými výzvami směřovanými k návštěvníkům baru, že nemají žádat pití na dluh, nestřílet na klavíristu a *Be Good or Be Gone*. Večer teprve začínal a jedinými dalšími hosty zde byly dvě dívky, které seděly u stolu a ťukaly každá cosi do mobilu, a dva mladíci hrající šipky s odkoukaným propracovaným postojem i způsobem míření, avšak s mizernými výsledky. Z reproduktorů kvílela s nosovým jižanským akcentem Dolly Partonová, kterou, jak Harry pochopil, vzali arbitři dobré country hudby opět na milost. Harry znovu mrkl na hodinky a uzavřel sám se sebou sázku, zda se Ráchel Faukeová zjeví ve dveřích sedm minut po osmé. Cítil chvějivé napětí jako vždy, když ji měl opět spatřit. Sám sobě vysvětlil, že to je jen podmíněná reakce, tak jako Pavlovovi psi začínali slintat, jakmile zaslechli signál provázející krmení, ačkoli žrádlo nedostali. A psi dneska večer žádnou potravu nedostanou. Tedy dostanou *pouze* jídlo. A milý rozhovor o tom, jak Harry a Ráchel teď žijí. Nebo lépe řečeno o tom, jak teď žije Ráchel. A jak žije Oleg, její syn, kterého má ze svazku s bývalým ruským manželem z doby,

kdy pracovala na norském velvyslanectví v Moskvě. Ten citlivý a uzavřený chlapec, jehož si Harry dokázal získat a k němuž si postupně vytvořil pouto, jež bylo v mnoha ohledech silnější než pouto, jaké pojilo Harryho s vlastním otcem. A když už toho měla Ráchel nakonec dost a opustila ho, nevěděl Harry, která ztráta byla horší. Teď už mu to však bylo jasné. Protože bylo právě sedm minut po osmé a Ráchel stála ve dveřích, vzpřímeně, s prohnutím v zádech, které Harry úplně cítil v ruce, a s vysokými lícními kostmi pod žhnoucí pletí, kterou cítil na své kůži. Doufal, že nebude vypadat tak dobře. Tak *šťastně*.

Došla k němu a jejich tváře se dotkly. Nezapomněl ji pustit první.

„Na co se díváš?“ zeptala se a rozepínala si kabát.

„To moc dobře víš,“ odpověděl Harry a uvědomil si, že si měl nejdřív odkašlat.

Tiše se zasmála a její smích měl stejný účinek jako první hlt Jima Beama – Harry se rozehrál a uvolnil se.

„Ne,“ odvětila.

Věděl přesně, co její „ne“ znamená. Nezačínej, neztrapňuj se, tímhle směrem nepůjdeme. Pronesla to tiše, téměř neslyšně, přesto mu to připadalo jako pořádná facka.

„Jsi hubený.“

„Říkají to o mně.“

„Náš stůl...?“

„Číšník pro nás přijde.“

Posadila se na stoličku naproti němu a objednala si aperitiv. Campari, jak jinak. Harry ji dříve s oblibou nazýval Košenila, podle přírodního červeného barviva, které dodává tomuto kořeněnému sladkému nápoji charakteristickou barvu. Protože ráda nosí jasně červenou. Ačkoli tvrdí, že ji používá jako varovný signál, tak jako zvířata používají intenzivní barvy, aby tím naznačila, že je záhodno držet si od nich jistý odstup.

Harry si objednal další kolu.

„Proč jsi tak zhubl?“ zeptala se.

„Plíseň.“

„Cože?“

„Asi mě požírá. Mozek, oči, plíce, soustředění. Vy-
sává barvy a paměť. Plíseň roste, já mizím. Stává se
mnou, já se stávám jí.“

„Co to meleš?“ vykřikla s úšklebkem, který měl vyja-
dřovat odpor, avšak Harry zahlédl v jejích očích úsměv.
Ráda poslouchala jeho vyprávění, přestože plácal hlou-
posti. Pověděl jí o ataku plísně v bytě.

„Jak se máte vy?“ chtěl vědět.

„Dobře. Já se mám dobře. Oleg se má dobře. Ale
chybíš mu.“

„To říkal?“

„Ty víš, že ano. Měl by sis ho víc všímat.“

„Já?“ Harry na ni hleděl jako spadlý z višně. „To pře-
ce nebyla moje volba.“

„No a?“ namítla a vzala si od barmana drink. „To,
že my dva už spolu nejsme, neznamená, že mezi tebou
a Olegem neexistuje pouto, které je důležité pro vás
pro oba. Ani jeden z vás nenavazuje snadno vztahy s ji-
nými lidmi, takže byste měli pěstovat ty, co máte.“

Harry usrkl koly. „A co Oleg a ten tvůj doktůrek?“

„Jmenuje se Mathias,“ vzdychla Ráchel. „Pracují
na tom. Jsou... různí. Mathias by rád, ale Oleg mu to
zrovna neusnadňuje.“

Harry pocítil sladký záchvěv uspokojení.

„Mathias má taky hodně práce.“

„Myslel jsem si, že nemáš ráda, když tvoji muži moc
pracují,“ namítl Harry a jen to vyslovil, okamžitě toho
zalitoval. Jenže Ráchel se nenaštvala, jen si smutně po-
vzdechla:

„To nebylo kvůli tomu, že bys moc pracoval, Harry,
tys byl *posedlý*. Ty *jsi* tvoje práce, a přitom tě nežene ani

láska, ani pocit odpovědnosti. Ani solidarita. Dokonce ani osobní ambice. Žene tě vztek. A pomstychtivost. A to není dobře, Harry, tak to být nemá. Vždyť víš, co se stalo.“

Ano, pomyslel si Harry. Dovolil jsem chorobě vstoupit i do tvého domu.

Odkášlal si: „Takže toho tvého doktůrka ženou... ty správné věci?“

„Mathias pořád bere noční služby na pohotovosti. Dobrovolně. Navíc přednáší na plný úvazek v Anatomickém ústavu.“

„A taky je dárce krve a členem Amnesty International.“

Ráchel vzdychla: „B minus je vzácná krevní skupina, Harry. A ty taky podporuješ Amnesty, to přece vím.“

Kroužila skleničkou, v níž měla oranžovou plastovou tyčinku s koněm na konci. Červená tekutina se točila kolem kostek ledu. Košenila.

„Harry?“ začala.

Něco v jejím tónu způsobilo, že se napjal.

„Mathias a já spolu začneme bydlet. Po Vánocích.“

„Tak rychle?“ Harry zvedl jazyk k patru ve snaze vydolovat z něj trochu vlhkosti. „Vždyť se neznáte víc než rok.“

„Rok a půl. Hodláme se v létě vzít.“

Magnus Skarre si zkoumavě prohlížel teplou vodu, která mu stékala po rukou a dál do umyvadla, kde mizela. Ne. Nic nemizí, jen se to ocitá jinde. Jako ti lidé, o nichž v posledních týdnech shromažďoval informace. Kvůli tomu, že ho o to Harry požádal. Kvůli tomu, že Harry prohlásil, že za tím může něco být. A že chce mít Skarreho hlášení na stole před víkendem. Což znamenalo, že Magnus Skarre bude muset pracovat přes-

čas. Ačkoli věděl, že Harry jim zadává takové úkoly jen proto, aby je v téhle době, kdy se mohli válet s nohama na stole, udržel v aktivitě. Mrňavé tříčlenné oddělení pohřešovaných osob spadající pod výjezdovou hlídku se totiž odmítalo hrabat ve starých případech, mají víc než dost těch nových.

V liduprázdné chodbě při návratu do kanceláře si Magnus Skarre všiml, že dveře jeho kanceláře jsou otevřené. Věděl, že je zavřel, a i uklízečky už tu dávno skončily, protože bylo po deváté. Předě dvěma roky tady měli problémy s vykrádáním kanceláří. Magnus Skarre dveře zprudka rozrazil.

Uvnitř stála Katrine Brattová. Otočila se k němu s povytaženým obočím, jako by snad vtrhl do její kanceláře. Nato se k němu opět obrátila zády.

„Chtěla jsem se jen podívat,“ vysvětlila a klouzala pohledem po stěnách.

„Podívat se na co?“ Skarre se rozhlédl. Jeho kancelář byla stejná jako ostatní, jen s jediným rozdílem, že neměla okno.

„Tohle byla jeho kancelář, že?“

Skarre sražil čelo. „Co tím myslíte?“

„Harry Hole. Tohle byla celá léta jeho kancelář. I v době, kdy vyšetřoval ty sériové vraždy v Austrálii?“

Skarre pokrčil rameny. „Myslím, že ano. Proč se ptáte?“

Katrine Brattová pohládila rukou desku stolu. „Proč se přestěhoval do jiné kanceláře?“

Skarre ji obešel a dosedl na židli. „Není tu okno. A navíc je přece vrchním komisařem.“

„Taky sdílel tuhle kancelář nejdřív s Ellen Gjelténovou a potom s Jackem Halvorsenem,“ dodala Katrine Brattová. „A oba byli zavražděni.“

Magnus Skarre sepnul ruce za hlavou. Ta nová policistka je třída. O ligu nebo dvě výš než on sám. Vsadil

by se, že její manžel je šéf čehosi a pracháč. Její kostým vypadal draze. Když se však na ni člověk zadíval podrobněji, jako by měla někde chybičku. Vadu na kráse, kterou nedokázal přesně postihnout.

„Myslíte si, že slýchal jejich hlasy? Že proto se přestěhoval?“ vyptávala se Katrine Brattová dál a prohlížela si nástěnnou mapu Norska, kde Skarre zakroužkoval bydliště všech zmizelých osob v kraji Østlandet od roku 1980.

Skarre se zasmál a neodpověděl. Katrine měla úzký pas a prohnutá záda. Věděl, že ví, že se na ni dívá.

„Kde vlastně je?“ zeptala se.

„Proč to chcete vědět?“

„To snad chtějí vědět všichni, kteří právě dostali nového šéfa, ne?“

Měla pravdu. Jenže on sám nikdy nepřemýšlel o Harrym Holeovi jako o šéfovi, ne tímto způsobem. Jistě, Harry jim zadával úkoly a vedl vyšetřování, ale kromě toho po nich většinou požadoval jen to, aby se mu klidili z cesty.

„Jak asi víte, nemá zrovna dobrou pověst.“

Katrine pokrčila rameny. „Slyšela jsem o jeho alkoholismu, ano. A o tom, že práskl své kolegy. Že by ho všichni šéfové rádi vykopli, ale že předchozí policejní náčelník nad ním držel ochrannou ruku.“

„Jmenoval se Bjarne Møller,“ doplnil Skarre a hleděl na mapu, na kroužek kolem Bergenu. Právě tam byl Møller před svým zmizením spatřen naposledy.

„Taky prý lidi tady v baráku špatně nesou, že z něj média udělala jakousi hvězdu...“

Skarre vtáhl spodní ret. „Je zatraceně dobrej kriminalista. To mi stačí.“

„Vy ho máte rád?“ chtěla vědět Katrine.

Skarre se zazubil. Katrine se otočila a věnovala mu přímý pohled.

„Jak se to vezme,“ odvětil Skarre nakonec. „Neříkám tak ani tak.“

Odsunul židli vzad, položil si nohy na stůl, protáhl se a vyloudil ze sebe lhostejné zívnutí: „Na čem děláte tak pozdě večer?“

Byl to pokus získat znovu převahu. Přece jen je také pouze strážmistyně. A nováček.

Katrine Brattová se však jen usmála, jako by Skarre pronesl něco vtipného, vyšla ze dveří a byla pryč.

Zmizela. A propos zmizení. Skarre zaklel, usadil se na židli a opět zapnul počítač.

Harry se probudil, zůstal ležet v posteli na zádech a zíral do stropu. Jak dlouho spal? Otočil se a pohlédl na budík na nočním stolku. Tři čtvrtě na čtyři. Večeře byla utrpením. Sledoval Ráchelina ústa, jak mluví, jak pijí víno, jak ukusují a žvýkají maso a jak přitom vyprávějí o tom, že s Mathiasem uvažují, že stráví několik let v Botswaně, kde má místní vláda dobrý program pro boj s virem HIV, ale nedostatek doktorů. Zeptala se ho, jestli se s někým stýká. Odpověděl jí, že se stýká se svými kámoši z dětství, s Øysteinem a Dřevákem. První z nich byl alkoholik, bývalý počítačový fanatik a momentálně taxikář, druhý alkoholik a gambler, který by se mohl stát mistrem světa v pokeru, kdyby jen dokázal udržet vlastní pokerovou tvář stejně dobře, jako dokázal pokerové tváře jiných interpretovat. Dokonce jí začal vykládat o Dřevákově fatální prohře na mistrovství světa v Las Vegas, než mu došlo, že už jí to říkal. A nebyla pravda, že by se s nimi stýkal. Nestýká se s nikým.

Zahlédl, jak číšník nalévá tvrdý alkohol do sklenek na vedlejším stole, a na okamžik ho napadla absurdní myšlenka, že mu vyrve láhev z ruky a přitiskne si ji k ústům. Místo toho souhlasil s tím, že vezme Olega na koncert, který chtěl chlapec vidět a žádonil, aby mu

to Ráchel dovolila. Slipknot. Harry jí raději neřekl, na jakou kapelu to hodlá svého syna pustit, protože by rád viděl Slipknot sám. Skupiny s obligátním smrtelným chroptěním, satanistickými znaky a kulometnou kadencí úderů na basový buben v něm sice vzbuzovaly spíš úsměv, ovšem Slipknot byli vážně zajímaví.

Harry odhodil peřinu a došel do kuchyně, nechal odtéct vodu z kohoutku, aby byla studená, nabral si ji do dlaně a napil se. Vždycky mu připadalo, že takhle voda chutná lépe, jestliže ji pije z vlastní ruky, z vlastní kůže. Najednou vodu prudce vychrstl do dřezu a zíral na černou zeď. Nezahlédl tam něco? Nepohnulo se tam něco? Ne, nic, jen pohyb sám o sobě, jako neviditelná vlna pod vodou přelévající se přes chalupy. Přes mrtvá vlákna, prsty tenké tak, až nejsou vidět, spory, které se přesouvají při sebemenším pohybu vzduchu a usazují se na nových místech, kde začínají požírat a sát. Harry zapnul rádio v obýváku. Je rozhodnuto. Georgi W. Bushovi bylo dopřáno další období v Bílém domě.

Harry se vrátil do postele a přetáhl si peřinu přes hlavu.

Jonase probudil jakýsi zvuk, odhrnul si z obličeje peřinu. Přinejmenším si tedy myslel, že to byl zvuk. Zakřupání, jaké by mohl vydat mokrý sníh pod kozačkami v tichu mezi vilami jednoho nedělního rána. Muselo se mu něco zdát. Jenže usnout znovu nedokázal, ačkoli zavřel oči. Místo toho se mu vrátily útržky toho snu. Otec před ním stojí nehybně a mlčky s odleskem v brýlích, který jim dodává neproniknutelný, ledový povrch.

Musela to být noční můra, protože Jonas měl strach. Opět otevřel oči a zahlédl, jak se kovové trubičky pod stropem pohybují. Vyskočil z postele, otevřel dveře a běžel chodbou. Dokázal se nepodívat dolů do tmy na

schodišti vedoucím do přízemí a zastavil se až u dveří rodičovské ložnice, kde nadmíru opatrně stiskl kliku. Pak si vzpomněl, že táta odjel a mámu že vzbudí stejně. Vklouzl dovnitř. Po podlaze se rozléval bílý čtverec měsíčního světla a sahal až k ustlané manželské posteli. Číslice na budíku proti němu zářily. 01:11. Jonas se na chvíli zmateně zastavil.

Potom vyšel zpátky do chodby. Došel ke schodišti. Na schodech tma, která tam na něj čekala jako velká otevřená jáma. Zdola nebylo slyšet ani hlásku.

„Mami!“

Okamžitě toho zalitoval, neboť v krátké hlasité ozvěně zaslechl svůj vlastní strach. Protože teď to ví i *ona*. Tma.

Žádná odpověď.

Jonas polkl. Nato se pustil po schodech dolů.

Na třetím stupni ucítil pod nohama cosi mokrého. Stejně tak na šestém. A osmém. Jako by tu někdo prošel v mokrých botách. Nebo s mokrýma nohama.

V obýváku se svítilo, jenže máma nikde. Došel k oknu, aby se podíval k Bendiksenovým, stávalo se, že máma občas zaběhla k Ebbě. Tam však byla všechna okna temná.

Vstoupil do kuchyně a došel k telefonu, dokázal nepřemýšlet, dokázal si tmou nepřipustit k tělu. Vytočil číslo mámina mobilu. A v nitru zajásal, když uslyšel její měkký hlas. Ovšem byl to jen záznamník s výzvou, že má zanechat zprávu, a s přáním pěkného dne.

Přítom žádný den nebyl, byla noc.

V zádveří vklouzl do otcových velkých bot, natáhl si přes pyžamo péřovou bundu a vyšel ven. Máma povídala, že sníh zase zítra zmizí, ale pořád byla zima, a v dubu u branky šeptal a mumlal lehký větřík. K domu Bendiksenových to nebylo víc než sto metrů a u silnice stály naštěstí dvě pouliční lampy. Máma musí být

tam. Rozhlédl se doprava a doleva, aby se ujistil, že tu není nikdo, kdo by ho mohl zastavit. V té chvíli si všiml sněhuláka. Stál tam stejně jako předtím, nehybně, obrácený k domu, koupal se v chladném měsíčním svitu. Přesto na něm bylo něco jinak, něco téměř lidského, něco známého. Jonas pohlédl na dům Bendiksenových. Rozhodl se, že tam doběhne. Jenže se nerozběhl. Místo toho zůstal stát a cítil, jak jím zvolna projíždí ledový závan. Pomalu se znovu otočil ke sněhulákovi. Protože už přišel na to, co mu na něm připadá známé. Sněhulák má teď šálu. Růžovou šálu. Šálu, kterou dal Jonas mámě k Vánocům.

Den druhý**Zmizení**

V poledne sníh v centru Osla roztál. Na Hoffu však ještě sem tam ležel v zahradách po obou stranách silnice, po níž přijížděli Harry Hole a Katrine Brattová. V rádiu zpíval Michael Stipe o tom, jaký to je pocit vědět, co se stane, že se něco pokazilo, a o chlapci ve studni. Uprostřed klidné vilové čtvrti v ještě klidnější ulici ukázal Harry na stříbřitě lesklou Toyotu Corolla, zaparkovanou u plotu.

„Skarreho auto. Zaparkujte za ním.“

Vila byla velká a žlutá. Příliš velká pro tříčlennou rodinu, pomyslel si Harry, zatímco kráčel po štěrkové cestičce. Kolem nich to kapalo a čvachtalo. V zahradě stál sněhulák v mírném náklonu a se špatnými vyhlídkami do budoucna.

Otevřel jim Magnus Skarre. Harry se sklonil a prohlédl si zámek.

„Nikde žádné stopy po vloupání,“ informoval ho Skarre.

Dovedl je do obývacího pokoje, kde na podlaze seděl zády k nim kluk a sledoval v televizi kanál vysílající animované dětské pořady. Z pohovky vstala žena, po-

dala Harrymu ruku a představila se jako Ebba Bendiksenová, sousedka.

„Birte nikdy nic takového neudělala,“ spustila. „Přinejmenším ne, co já ji znám.“

„A to je jak dlouho?“ zeptal se Harry a rozhlédl se kolem. Před televizí stál velký těžký kožený sedací nábytek a osmihranný konferenční stůl s deskou z kouřového skla. Židle z ocelových trubek okolo světlého jídelního stolu byly lehké a elegantní, toho typu, jaký má ráda Ráchel. Na stěnách visely dva figurální obrazy, na obou byli muži podobající se bankovním ředitelům a shlíželi na Harryho s důstojnou autoritou. Vedle nich moderní abstraktní umění onoho typu, který již stihl vyjít z módy a opět do ní přijít.

„Deset let,“ odpověděla Ebba Bendiksenová. „Nastěhovali jsme se do domu přes silnici přesně v době, kdy se narodil Jonas.“ Pokývla k chlapci, jenž nadále nehybně zíral na honícího se Toma a Jerryho.

„To vy jste tedy zavolala v noci policii?“

„Ano.“

„Chlapec na ně zazvonil přibližně ve čtvrt na dvě,“ spustil Skarre a pohlédl do svých poznámek. „Výjezdová hlídka přijala telefonát v nula třicet.“

„Můj muž, já a Jonas jsme se nejprve vrátili do domu a prohledali jsme ho,“ vysvětlila Ebba Bendiksenová.

„Kde jste hledali?“ chtěl vědět Harry.

„Ve sklepě. V koupelnách. V garáži. Všude. Je přece dost podivné, že by někdo takhle utekl.“

„Utekl?“

„Zmizel. Odešel. Policista, co se mnou mluvil po telefonu, se mě zeptal, jestli se můžeme ujmout Jonase, a poradil nám, abychom obvolali všechny lidi, které Birte znala a u nichž by mohla být. A jinak abychom počkali do rána, jestli se Birte neobjeví v práci. Vysvětlil mi, že v osmi z deseti případů, jako je tenhle, se do-

tyčný během několika málo hodin zase objeví. Snažili jsme se taky zastihnout Filipa...“

„Jejího manžela,“ skočil jí do řeči Skarre. „Jel přednášet do Bergenu. Je profesor čehosi.“

„Fyziky.“ Ebba Bendiksenová se usmála. „Jenže měl vypnutý mobil. A my jsme nevěděli, v jakém hotelu bydlí.“

„Dnes ráno ho v Bergenu kontaktovali,“ ozval se opět Skarre. „Brzy tady bude.“

„Ano, díkybohu,“ pokračovala Ebba. „Takže ráno jsme pak zavolali k Birte do práce, a protože se tam v obvyklou dobu neobjevila, zatelefonovali jsme znovu k vám.“

Skarre souhlasně přikývl. Harry mu naznačil, aby pokračoval v hovoru s Ebbou Bendiksenovou, přistoupil k televizi a posadil se na podlahu vedle chlapce. V televizi právě kocour Tom zapaloval doutnák dynamitové patrony.

„Ahoj, Jonasi. Já jsem Harry. Pověděl ti ten druhý policajt, že takové případy jako tenhle skoro vždycky končí dobře? Že ti, co zmizeli, se zase najednou objeví?“

Chlapec zavrtěl hlavou.

„Ale tak to je,“ pokračoval Harry. „Kdybys měl hádat, kde myslíš, že by tvoje máma mohla teď být?“

Chlapec pokrčil rameny. „Nevím, kde je.“

„Já vím, že to nevíš, Jonasi, to zrovna teď neví nikdo z nás. Co tě ale napadne jako první, jestliže není tady ani v práci? Nepřemýšlej o tom, jestli je to pravděpodobné, nebo ne.“

Chlapec neodpověděl, jen zíral na kocoura, který se marně snažil odhodit patronu dynamitu, jež se mu přilepila k ruce.

„Máte nějakou chatu nebo něco, kam pravidelně jezdíte?“

Jonas zavrtěl hlavou.

„Nějaké zvláštní místo, kam máma chodila, když chtěla být sama?“

„Nechtěla být sama,“ odvětil Jonas. „Chtěla být se mnou.“

„Jenom s tebou?“

Chlapec se otočil a zadíval se na Harryho. Měl hnědé oči, stejně jako Oleg. A v té hnědi zahlédl Harry jak strach, který očekával, tak vztek, který nečekal.

„Proč mizí?“ zeptal se chlapec. „Tí, co se pak zase objeví.“

Stejně oči, pomyslel si Harry. Stejně otázky. Ty důležité.

„Z nejrůznějších důvodů,“ odpověděl Harry. „Někdo zabloudí. Zabloudit se dá mnoha různými způsoby. A někdo prostě jen potřebuje oddych a schová se, aby měl chvíli klid.“

Vrzly vchodové dveře. Harry si všiml, jak se chlapec schoulil.

V téže chvíli vybuchl kocourovi v ruce dynamit a za nimi se otevřely dveře obývacího pokoje.

„Dobrý den,“ ozval se hlas za jejich zády. Ostrý a současně vyrovnaný. „Jak vypadá situace?“

Harry se otočil včas na to, aby zahlédl, jak asi padesátiletý muž v saku pospíchá ke konferenčnímu stolu a bere do rukou dálkové ovládání. V následujícím okamžiku implodoval televizní obraz v bílou tečku a současně přístroj na protest zasyčel.

„Víš, co jsem ti povídal o koukání na televizi během dne, Jonasi,“ pronesl muž rezignovaně, jako by současně chtěl ostatním v místnosti sdělit, jak beznadějnou práci mají dnešní rodiče.

Harry vstal a představil sebe, Magnuse Skarreho i Katrine Brattovou, která doposud jen stála u dveří a vše sledovala.

„Filip Becker,“ pronesl muž a posunul si brýle, ačkoli mu seděly až u kořene nosu. Harry se snažil zachytit jeho pohled, vytvořit si důležitý první dojem z potenciálního podezřelého, kdyby na to přišlo. Beckerovy oči se však skrývaly za odleskem skel brýlí.

„Obtelefonoval jsem všechny, které by mohla kontaktovat, ale nikdo nic neví,“ prohlásil Becker. „Co víte vy?“

„Nic,“ odvětil Harry. „Jako první nám můžete pomoci zjistit, jestli jsou pryč kufry, batohy nebo oblečení, abychom si mohli učinit představu...“ Harry si Beckera prohlédl, než dodal: „O tom, jestli bylo to zmizení spontánní, nebo plánované.“

Becker oplatil Harrymu zkoumavý pohled, teprve poté přikývl a vyšel po schodech do patra.

Harry si přidřepł vedle Jonase, který nadále zíral na černou obrazovku.

„Takže ty máš rád Jerryho?“ zeptal se.

Chlapec mlčky zavrtěl hlavou.

„Proč ne?“

Jonasův šepot byl sotva slyšet: „Je mi Toma líto.“

Po pěti minutách sešel Becker opět dolů a informoval je, že nic nezmizelo, ani cestovní tašky, ani oblečení, s výjimkou toho, co měla včera večer na sobě, plus kabát, kozačky a šála.

„Hm.“ Harry se podrbal na neoholené bradě a mrkl směrem k Ebbě Bendiksenové. „Mohli bychom jít spolu do kuchyně, pane Beckere?“

Becker mu ukázal kudy a Harry naznačil Katrine, aby šla s nimi. V kuchyni začal profesor okamžitě sypat kávu do papírového filtru a nalévat vodu do kávovaru. Katrine zůstala stát u dveří, Harry došel k oknu a vyhlédl ven. Sněhulákovi poklesla hlava mezi ramena.

„Kdy jste včera večer odjel z domova a jakým letadlem jste letěl do Bergenu?“ zeptal se Harry.

„Odjel jsem odsud kolem půl desáté,“ odpověděl Berger bez zaváhání. „Letadlo odlétalo pět minut po jedenácté.“

„Kontaktoval jste manželku po svém odjezdu z domova?“

„Ne.“

„Co si myslíte, že se stalo?“

„Nemám tušení, vrchní komisaři. Opravdu nemám tušení.“

„Hm.“ Harry vyhlédl na ulici. Od jejich příchodu neslyšel, že by kolem projelo jediné auto. Skutečně klidná čtvrt. Ovšem ten klid stál v téhle části města nejspíš pár milionů korun. „Jaké máte manželství?“

Harry slyšel, jak Filip Becker ustal v činnosti, a dodal: „Musím se zeptat, protože se stává, že jeden z manželského páru prostě vezme roha.“

Filip Becker si odkašlal. „Můžu vás ujistit, že já a moje žena máme skvělé manželství.“

„Dokážete si přesto představit, že by mohla mít vztah, o němž byste nevěděl?“

„To je vyloučeno.“

„Vyloučeno je poměrně silný výraz, pane Beckere. A mimomanželské vztahy jsou dost běžné.“

Filip Becker se pousmál. „Nejsem naivní, vrchní komisaři. Birte je přitažlivá žena a o dost mladší než já. Také pochází z relativně frivolní rodiny, což je třeba přiznat. Jenže ona sama není ten typ. A já mám dost dobrý přehled o jejích aktivitách, abych tak řekl.“

Ve chvíli, kdy Harry otevřel ústa, aby rozvinul svůj dotaz, kávovar varovně zabručel. Harry si to rozmyslel.

„Nevšiml jste si u své ženy nějakých výkyvů nálady?“

„Birte netrpí depresemi, vrchní komisaři. Nešla se do lesa oběsit ani neskočila do jezera. Je někde tam ven-

ku a je naživu. Četl jsem, že lidé mizí neustále, a pak se zase objeví a celé to mívá úplně banální vysvětlení. Není to tak?“

Harry pomalu přikývl. „Nemáte nic proti tomu, abych se trochu porozhlédl po domě?“

„K čemu vám to bude?“

Ostrost Beckerovy otázky přiměla Harryho zauvažovat nad tím, že Filip Becker je muž zvyklý stát u kormidla. Být informovaný. A to svědčí proti tomu, že by jeho žena mohla odjet a nepovědět mu to. Což Harry už stejně v duchu vyloučil. Vyrovnané, zdravé matky neodjíždějí uprostřed noci od desetiletého syna. A pak tu byla ta druhá věc. Obvykle se případy zmizení v tak raném stadiu nezabývali natolik zevrubně, pokud neexistovalo podezření na trestný čin nebo něco podobně dramatického. Právě ta druhá okolnost ho ovšem přiměla, aby se vydal na Hoff osobně.

„Občas člověk neví, co hledá, dokud to nenajde,“ vysvětlil Harry. „To je taková pracovní metoda.“

Nyní se mu podařilo zahlédnout za skly brýlí Beckerovy oči. Na rozdíl od očí synových byly světle modré, s jasným, intenzivním leskem.

„Pro mě za mě,“ pokrčil rameny Becker. „Poslužte si.“

Ložnice byla studená a uklizená a nebylo v ní nic cítit. Na manželské posteli ležel háčkovaný přehoz. Snímek na jednom nočním stolku zachycoval starší ženu. Podoba dávala Harrymu tušit, že tohle bude Beckerova polovina postele. Na druhém nočním stolku stála Jonasova fotografie. V šatní skříni s dámským oblečením to slabě vonělo parfémem. Harry zkontroloval, zda háčky ramínek visí ve stejném odstupu, jak to bývá, pokud s nimi chvíli nikdo nemanipuloval. Černé šaty s rozparkem, krátké svetříky s růžovými vzory a flitry.

Ve spodní části skříně byly zásuvky. Vytáhl nejhořejší z nich. Spodní prádlo. Černé a červené. Další zásuvka. Podvazkové pásy a punčochy. Třetí zásuvka. Šperky uložené v otvorech jasně červené plsti. Všiml si velkého křiklavého prstenu s kameny, které se třpytily o sto šest. Všechno tady uvnitř bylo tak trochu ve stylu Las Vegas. V plsti nebyly žádné prázdné otvory.

Z ložnice vedly dveře do čerstvě renovované koupelny s parní sprchou a se dvěma ocelovými umyvadly.

V Jonasově pokoji se Harry posadil na židličku u stolku. Na stolku ležela kalkulačka s řadou složitých matematických funkcí. Vypadala nově a nepoužitě. Nad stolkem visel plakát s obrázkem sedmi delfínů na vlně a kalendář na celý rok. Několik dat bylo zakroužkováno a označeno krátkými hesly. Harry se dočetl, že to jsou narozeniny mámy a dědečka, dovolená v Dánsku, zubař v deset a dvě červencová data s nápisem „doktor“. Harry však nikde neviděl fotbalové zápasy, kino nebo narozeniny. Povšiml si růžové šály ležící na posteli. Barva, v jaké by žádný kluk Jonasova věku nechtěl být přistižen. Harry šálu zvedl. Byla vlhká, přesto ucítil jemnou vůni kůže, vlasů a dámského parfému. Stejného parfému jako v šatní skříně.

Sešel opět dolů. Zastavil se před dveřmi do kuchyně a naslouchal Skarreho přednášce o tom, jak se obvykle postupuje v případech zmizení. Uvnitř cinkaly šálky na kávu. Pohovka v obýváku vypadala obrovská, možná kvůli té drobné postavičce, která na ní seděla a dívala se do knihy. Harry přistoupil blíž a zahlédl fotografii Charlese Chaplina v tradičním kostýmu. Harry se posadil vedle chlapce.

„Víš, že Chaplin byl anglický rytíř?“ zeptal se. „Sir Charles.“

Jonas přikývl. „Jenže z USA ho vyhostili.“ Dál listoval knihou.

„Tys byl v létě nemocný, Jonasi?“

„Ne.“

„Ale byl jsi u doktora. Dvakrát.“

„Máma mě jenom chtěla nechat vyšetřit. Říkala...“

Hlas se mu náhle zlomil.

„Uvidíš, že se brzy vrátí,“ položil mu Harry ruku na úzké ramínko, „nevzala si s sebou přece šálu. Tu růžovou, co leží v tvém pokoji.“

„Někdo ji pověsil na krk sněhulákovi,“ vysvětlil Jonas. „Já jsem ji sundal.“

„Tvoje máma asi nechtěla, aby byla sněhulákovi zima.“

„Nikdy by svoji nejoblíbenější šálu sněhulákovi nedala.“

„Tak to byl možná táta.“

„Ne, to udělal někdo po jeho odjezdu. Dneska v noci. Ten, co unesl mámu.“

Harry pomalu pokývl. „Kdo postavil toho sněhuláka, Jonasi?“

„Nevím.“

Harry pohlédl k oknu vedoucímu do zahrady. Tohle byl důvod, proč sem přijel. Najednou mu připadalo, jako by zdí prošel ledový závan a proběhl místností.

Harry a Katrine seděli v autě a sjížděli Sørkedalskou ulicí směrem k Majorstue.

„Co vás napadlo jako první, když jsme vešli dovnitř?“ zeptal se Harry.

„Že ti, co tam spolu bydlí, nejsou zrovna spřízněné duše,“ odvětila Katrine a projela mýtným stanovištěm, aniž přibrzdila. „Že to možná je nešťastné manželství. A v tom případě jím trpí hlavně ona.“

„Hm. Co vás k té úvaze přimělo?“

„To je snad očividné,“ usmála se Katrine a mrkla do zrcátka. „Odlišný vkus.“

„Vysvětlete mi to.“

„Nevšiml jste si té hnusné pohovky a konferenčního stolku? Typický styl osmdesátých let, který si kupovali muži v devadesátých letech. Zatímco ona vybrala jídelní stůl s bíle nalakovanou dubovou deskou a hliníkovými nohami. A Vitru.“

„Vitru?“

„Ty židle. Švýcarské. Drahé. Tak drahé, že za to, co by ušetřila, kdyby si koupila nějaké slušnější kopie, by mohla zrenovovat celej ten zatracenej obýván.“

Harry si všiml, že výraz „zatracenej“ nezněl v ústech Katrine Brattové jako obyčejná nadávka, nýbrž byl jazykovým kontrapunktem, který jen zdůrazňoval její třídní příslušnost.

„Takže?“

„Jestliže mají takový dům na takovéhle adrese v Oslu, nepředstavují tady problém peníze. Ona nedostala *svolení* tu jeho pohovku a stůl vyměnit. A pokud muž bez vkusu a viditelného zájmu o interiér udělá něco takového, vypovídá to o tom, kdo koho ovládá.“

Harry přikývl, spíš sám sobě. První dojem nebyl chybný. Katrine Brattová je dobrá.

„Povězte mi radši, co si myslíte *vy*,“ vyzvala ho. „Já se mám učit od vás.“

Harry hleděl z okna na starou, tradiční, ale nikdy nijak zvlášť uznávanou hospodu Lepsvik.

„Nemyslím, že by Birte Beckerová opustila dům dobrovolně.“

„Proč ne? Nebyly tam žádné známky násilí.“

„Protože to bylo dobře naplánované.“

„A kdo je viník? Manžel? Vždycky to je přece manžel, nebo ne?“

„To ano,“ odpověděl Harry a cítil, jak se mu hlavou honí myšlenky. „Vždycky je to manžel.“

„Až na to, že tenhle byl zrovna v Bergenu.“

„Vypadá to tak, ano.“

„Jestliže letěl posledním letadlem, nemohl se vrátit, a přesto stihnout první přednášku.“ Katrine sešlápla plyn a prosvištěla přes Majorstuouskou křižovátku na oranžovou. „Navíc – kdyby byl Filip Becker vinen, skočil by na tu návnadu, kterou jste mu hodil.“

„Návnadu?“

„Ano. To s těmi výkyvy nálady. Naznačil jste mu, že máte podezření na sebevraždu.“

„A co?“

Hlasitě se zasmála. „No tak, Harry. Všichni včetně Beckera vědí, že policie nemrhá silami v případech, které vypadají jako sebevražda. Poskytl jste mu stručně řečeno možnost podpořit teorii, která by v případě, že by byl vinen, vyřešila většinu jeho problémů. Jenže on místo toho odpověděl, že jeho žena byla šťastná jako blecha.“

„Hm. Takže vy si myslíte, že ta otázka byl takový test?“

„Testujete lidi neustále, Harry. I mě, mimo jiné.“

Harry odpověděl až poté, co ujeli pořádný kus Bogstadskou ulicí.

„Lidi jsou často chytřejší, než si myslíte,“ prohlásil a víc už neřekl, dokud nezaparkovali v garážích policejního ředitelství.

„Potřebuju zbytek dne pracovat sám.“

Což pronesl proto, že myslel na onu růžovou šálu a došel k rozhodnutí. Že je třeba rychle projít Skarrehom materiál o zmizelých osobách, že je třeba rychle si potvrdit hlodající podezření. A pokud to je tak, jak se obává, musí zajít za policejním náčelníkem Gunnarem Hagenem s tím dopisem. S tím svinským dopisem.

4. prosince 1992

Totem

Když v městečku Hope v Arkansasu přišel 19. srpna 1946 na svět William Jefferson Blythe III., uplynuly od smrti jeho otce, který zahynul při dopravní nehodě, přesně tři měsíce. Čtyři roky nato se Williamova matka znovu provdala a William přijal příjmení svého nového otce. A oné listopadové noci o čtyřicet šest let později, roku 1992, se z nebe na ulice městečka Hope snášel jako bílé konfety sníh, aby tak oslavil, že zdejší nadějný rodák, William – nebo jen Bill – Clinton byl zvolen dvačtyřicátým prezidentem USA. Sníh, který se sypal téže noci na Bergen, nestihl jako obvykle vůbec dopadnout na ulice a už se měnil v déšť a sprchoval město tak, jak tady bylo obvyklé od poloviny září. S ranním rozbřeskem však ležela na vrcholcích sedmi kopců střežících toto krásné město pěkná cukrová vrstva. A na nejvyšším kopci, Ulriken, stál policejní vyšetřovatel Gert Rafto. Přerývaně vdechoval horský vzduch a snažil se chránit si rameny širokou hlavu, jejíž obličej byl natolik plný drobných záhybů, až vypadal, jako by byl propíchaný.

Žlutá kabinová lanovka, která Rafta a jeho tři kolegy z výjezdové skupiny bergenského policejního ředi-